

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Skaper resultater gjennom samhandling

TILFLYTTING

.....

temahefte

.....

Det er ikke de fineste stedene som lykkes best, men de som har det beste mottaksapparatet!

INNLEDNING

Kompetansesenter for distriktsutvikling publiserte *Drømmen om å bli flere* (høsten 2013). Her tas til orde for å legge til rette for de som alt bor på stedet og ha fokus på å få folk til å bli. Vi tar ballen og vil komme med praktisk informasjon og gode eksempler på hvordan man kan ta imot innflyttere.

Målgruppe for dette heftet er kommuner som ønsker å ta i et ekstra tak for de som flytter til kommunen. I tillegg tenker vi på næringslivet, kultur, idrett og andre frivillige organisasjoner, naboer, ansatte i skole og barnehage. Vi håper de finner noen eksempler og inspireres til å engasjere seg.

Kommunene i Buskerud tar godt i mot sine innbyggere, og er gode på praktisk informasjon om hva som skjer og hvilke muligheter som finnes i forhold til skole, kultur, fritid og opplevelser. Men å føle seg godt mottatt handler ikke bare om velkomstbrev og informasjon. Det handler også om to arbeidsplasser, bolig (kjøpe eller leie), og et sosialt nettverk slik at man føler seg velkommen og velger å bli boende.

Kanskje du selv har vært tilflytter? Hvordan var det å være ny og ukjent? Hva opplevde du som var bra og hva var mindre bra? Når inviterte du sist noen du ikke kjenner så veldig godt med på tur eller kaffe? Det er kan være de små hendelser i hverdagen som utgjør forskjellen på om innflyttere føler seg velkommen og tatt vare på eller velger å flytte videre.

Å følge opp innflyttere fungerer best om alle er med. I første fase er det kanskje kommunen som drar lasset med Servicekontoret, med en arena for informasjon og oppfølging. Skole, barnehage og SFO er viktige når det er barn med i bildet. I fritiden er det naturlig at lag, foreninger og kultur er involvert. Næringslivet og kommunen (som arbeidsgiver), har også et ansvar for å være en døråpner og for å ta ansvar for at tilflyttere skal trives.

Lykke til!

foto: Hemsedal.com/Nils-Erik Bjørholt

INNHold

Tilflyttingsarbeid eller mottaksapparat

JOBB OG UTVIKLING

Synliggjør jobbene i kommunen

Boligmangel kan bremse utviklingen i distriktene

Tilby et mangfold av boligtyper

Lys i alle glas

VELKOMMEN TIL OSS

Skap trivsel og sosiale relasjoner

Velkomstbrev

Velkomstpakke

Hjemmeside rettet mot innflyttere

Velkomstverter

Fadderordning – i samarbeid med andre

Samarbeid – på tvers av organisasjoner

FORANKRING

Satsing bør initieres av kommunen og forankres hos ordfører, rådmann og øvrig nøkkelpersonell som skole, barnehage og SFO. I tillegg bør man få med næringsliv, lag og foreninger.

RETT KOMPETANSE

De som får ansvar for å koordinere arbeidet må kunne kommunisere med ulike miljø, ha nettverk, være lydhøre overfor innflyttere og de som skal samarbeide. Det må være rom for å stille krav og forvente at ulike grupperinger i kommunen samarbeider.

RESSURSER OG TID

De som skal jobbe med dette må ha tid, ressurser og budsjett for å kunne gjennomføre tiltak og aktiviteter. En fare kan være at nøkkelpersoner får for mange roller og oppgaver og at ting drar ut i tid og ikke blir gjennomført. Mobilisering, medvirkning og involvering er krevende oppgaver, særlig om det skal gjøres i tillegg til øvrige arbeidsoppgaver.

TILFLYTTINGSARBEID ELLER MOTTAKSAPPARAT

Tilflyttingsarbeid er noe 8 av 10 distriktskommuner holder på med. En kartlegging gjort på oppdrag av Kompetansesenter for distriktsutvikling, viser at antall personer som blir “rekruttert” på denne måten er beskjeden sammenlignet med det totale antall flyttinger som finner sted.

Distriktssenteret tar til orde for at tilflyttingsarbeidet bør være mer rettet mot *BLI HER i stedet for FLYTT HIT*

FAKTA OM TILFLYTTING

- > De aller fleste flytter minst en gang i livet
- > Nesten halvparten av 40 åringer i en kommune er tilflyttere
- > Mindre enn hver femte er tilbakeflytter
- > 60 prosent av all årlig flytting er videreflytting

Kilde: Drømmen om å bli flere, Kompetansesenter for distriktsutvikling, 2013

JOB OG BOLIGUTVIKLING

SYNLIGGJØR JOBBENE

Norge kommer til å trenge flere innbyggere for å fylle jobbmarkedet i årene som kommer. Mange av disse jobbene vil være i distriktene. Jobb og stedstilknytning er viktige flyttemotiv, men folk søker ikke først og fremst “drømmen om livet på landet”, de søker også utfordrende og spennende jobber.

Å ansette folk er ressurskrevende. Kommuner og arbeidsgivere bør tenke helhetlig for å tiltrekke seg og holde på arbeidskraft. For at folk skal trives og bli i jobben og på stedet, er det viktig å kunne tilby en totalpakke for nye medarbeidere/tilflyttere.

De som er flinke har ofte et opplegg for skole, barnehage og bolig. I tillegg viser det seg å være av betydning at man kan tilby jobb for ektefelle eller den som flytter med.

DETTE MÅ MAN TENKE PÅ FOR Å TILTREKKE SEG DEN BESTE KOMPETANSE:

- > Jobbtilbud til ektefelle/medflytter
- > Barnehage, skole og SFO
- > God plan for integrering på arbeidsplass og i lokalsamfunnet
- > Bolig

Vær kreativ og synliggjør de spennende jobbene.
Ta vare på de som kommer!

BOLIGMANGEL KAN BREMSE UTVIKLINGEN

I veldig mange distriktskommuner er det vanskelig å finne attraktiv bolig for innflyttere. Hamarøy kommuner har innsett at det ikke holder å legge til rette for jobb og næringsutvikling. Finner ikke folk bolig, flytter de et annet sted som kan tilby egnet bolig.

DETTE BEKREFTES I HUSBANKENS PROSJEKT

BOLIGETABLERING I DISTRIKTENE:

- > Det er for få boliger i leiemarkedet
- > Mange boliger står tomme
- > Mange ledig boliger er uegnet å bo i
- > Det er vanskelig å finne utleieobjekt
- > Det kan være stor risiko for fallende boligpris om man bygger selv

– Det er kommunene selv som
sitter med nøkkelen til bedre og
flere boliger i distriktene!

Husbanken

Les mer på www.husbanken.no

FORUTSETNINGER FOR BOLIGDELPLAN – BOLIGSTRATEGI

- > Kompetanse
- > Forankring politisk og administrativt i kommunen
- > Dialog/samarbeid næringsliv og utbyggere
- > Avklare behov i markedet
- > Sørg for godt leiemarked mht til pris og kvalitet
- > Kartlegge tomme bygg og boliger mth utleie
- > Vedlikehold og standardkrav kommunal utleie
- > Byggeklare attraktive tomter
- > Fokus småbruk

TILBY ET MANGFOLD AV BOLIGTYPER

Kommunene må erkjenne sitt boligpolitiske ansvar og avklare sin rolle i forhold til boligutvikling. Selv om kommunen sitter med nøkkelen er de til dels avhengig av samspill med andre, f. eks. privat aktører.

Gjennom helhetlig planlegging må kommunen definere mål, strategier og tiltak som tydeliggjør både egen, andre offentlige og private aktørers rolle.

- 1.) Delta i nettverk for å øke kompetanse og utveksle erfaringer med andre. Husbanken, Kompetansesenter for distriktsutvikling og andre kommuner er nyttige samarbeidspartnere
- 2.) Tenk nytt og tilby innflyttere attraktive tomter med unik beliggenhet og utsikt
- 3.) Sørg for godt nok tilbud av tomter, bolig til leie og salg i samsvar med etterspørsel
- 4.) Ikke alle vil eie som innflyttere, ha et visst utbud av utleie
- 5.) Sørg for å synliggjøre bolig, tomter og utleieobjekt.
Det holder ikke å annonsere på kommunens hjemmeside.

LYS I ALLE GLAS

Lys i alle glas – et bosettingsprosjekt med 12 kommuner i Buskerud som opplevde svak vekst i folketallet. Prosjektet registrerte hele 780 bruk uten fast bosetting. Dette er attraktive bosteder, men vanskelig å få kjøpt.

Etter systematisk kartlegging og dialog med eierne har det skjedd endring i eierforhold eller utleie på 183 av de registrerte brukene. Konklusjonen er at ledig bruk fortsatt er en utnyttet ressurs og at kommunene bør fortsette å arbeide for lys i enda flere glass.

Les mer på www.lysialleglas.no

HALLINGTUNET PÅ FLÅ – EN SUKSESSHISTORIE

I oktober 2012 ble det ferdigstilt 34 leiligheter i Flå sentrum. Det var rettet både mot boligkjøpere og for utleie. Etter ett år er det kun to ledige leiligheter.

**VELKOMMEN
TIL OSS!**

HEMSedal
Gravsetåsen rundt

SKAP TRIVSEL OG SOSIALE RELASJONER

De fleste flytter på grunn av jobb, men folk trenger mer enn en jobb for å trives. Grad av trivsel og bolyst henger gjerne sammen med de sosiale relasjonene som folk er en del av i hverdagen. Det viser seg da også at de som har en meningsfull sosial kontakt på arbeidsplassen, i nabolaget eller gjennom fritidsaktiviteter, trives bedre som innflytter.

Det å utvikle sosiale relasjoner tar tid og krever innsats fra flere parter. Noen steder er åpnere mot innflyttere enn andre. Det kan være lettere i et lite samfunn hvor man kjenner de fleste enn i en storby der folk kan forbli anonyme. Men det trenger ikke å være slik. Dersom det allerede finnes eller man klarer å utvikle en kultur for å ønske nye i kommunen velkommen, er man kommet langt.

Kommunen bør ta stilling til hvordan de vil følge opp innflyttere. Er det nok å bare informere og ønske velkommen i form av brev og på hjemmesider? Skal kommunen og lokalsamfunnet ta ansvar for å bli kjent med nye som kommer? Skal servicekontoret eller andre følge opp innflyttere i kortere eller lengre periode – og hvor lenge er naturlig å følge opp? Skal man organisere fadderordning der arbeidsgiver, ildsjeler eller andre får ansvar for å ta seg av nye innflyttere?

Det er opp til kommunen hvor mye ressurser man vil bruke på dette. Vi skal kort beskrive noen av ordningene som kommuner har erfaring med.

1 VELKOMSTBREV

FORSLAG PÅ INNHOLD I VELKOMSTBREV

- > Om kommunen
- > Jobbmuligheter
- > Bolig
- > Skole, barnehage og SFO
- > Fritid, lag og foreninger
- > Turistbrosjyrer og kart for tur, sykkel, fiske og ski
- > Aktivitetskalender for kino og kulturhus
- > Svømmehall
- > Bibliotek
- > Helsestasjon
- > Legetjeneste og legevakt
- > Politi
- > NAV
- > Skatt og folkeregister
- > Språkkurs og voksenopplæring
- > Post og bank
- > Transport, buss, taxi, tog og annet
- > Butikker

Velkomstbrev inneholder gjerne praktisk informasjon om skole, barnehage, kultur, idrett, fritidsaktiviteter og offentlige kontor. Det kan ha en viktig symbolsk verdi og viser at kommunen vet at noen har flyttet til kommunen.

Mange henviser videre til hjemmeside og turistinformasjon for mer informasjon. Sørg for oppdatert informasjon om kontaktpersoner, telefonnummer, åpningstider osv.

Velkomstbrev har en viktig symbolsk verdi og viser at kommunen vet at noen har flyttet til dit.

2 VELKOMSTPAKKE

I Nord-Troms har kommunene innført velkomstpakke for nye innbyggere. Disse sendes ut hvert kvartal. I tillegg til generell informasjon om kommunen får hver husstand en gavepakke med følgende:

- > En måned gratis abonnement Framtid i Nord (sponset av avisen)
- > Kart med oversikt over turer og naturbrukskart
- > Ett års gratis medlemskap for inntil to barn i de lokale idrettslagene (avtale med idrettslag)
- > Gratis billetter til svømmehall
- > Gratis billetter til kino eller annet velferdstilbud

Gavepakken er et glimrende lavterskeltilbud for å bli kjent med tilbudene som finnes i lokalmiljøet og menneskene som bor der

3

HJEMMESIDE RETTET MOT INNFLYTTERE

Noen kommuner har innflyttere som egen målgruppe på sine hjemmesider. Krødsherad kommune har dette både på norsk og engelsk. Her er fakta om kommunen, ledige jobber, boliger til leie og mulighet for å bestille «velkomstpakke» på nettet.

I Rollag og Nore og Uvdal er det god informasjon om boligtomter og boligtilbud i kommunen, ledige stillinger og fakta om kommunen med en løsning for å oversette hjemmesiden til engelsk. I Hallingdal er det en løsning med fane som heter Vil du flytte til...

Flå har søknader til skole og barnehage, mens Ål har god oversikt ledige stillinger, tomter, kultur og fritid.

Finner innflytterne informasjonen effektivt? Får de svar på det de trenger? Er nettsiden oppdatert?

KONGSBERG KOMMUNE

Ønsker flere innbyggere og næringslivet trenger kompetent arbeidskraft. Sammen har de utviklet kongsberg.no, en hjemmeside som er rettet mot nye innbyggere med informasjon om å bo, jobbe, oppleve, lære og byliv.

Se www.kongsberg.no for mer inspirasjon.

4

VELKOMSTMØTE

Ål kommune har informasjons- og velkomstmøte for nye innbyggere. De har god erfaring med og anbefaler å ta personlig kontakt i god tid før møtet.

VELKOMMEN TIL KULTURHUSET 19. JANUAR KL 18–20

- > Kulturinnslag
- > Velkommen ved ordfører
- > Informasjon om servicetorget og hjemmesiden
- > Ål utvikling og Ål turistinformasjon
- > Kultur og idrett
- > Kommunens utviklingsavdeling
- > Næringsliv i kommunen
- > Biblioteket
- > Omvisning kulturhuset

Enkel servering

5

VELKOMSTVERTER

Tinn kommune i Telemark går aktivt inn for å vise innflyttere og tilbakeflyttere at de er velkommen og går langt for å fange de opp. Det starter med at kommunens representant har et eget møte med innflyttere for å avklare deres behov og ønsker for å kunne legge til rette for nettverk for å bli kjent med andre.

Her informeres det også om kommunens tjenester, aktiviteter og muligheter. Nye oppfordres alltid til å delta i felles aktiviteter og sosiale sammenhenger.

En ressursperson koordinerer et nettverk for den eller de nye i kommunen som ønsker å delta. De sørger for at det kommer i gang. Når innflytter er mer selvgående trekker ressursperson seg ut.

- > Lag rutiner for å fange opp nye innflyttere
- > Ta personlig kontakt med innflytter og inviter til en nærmere samtale
- > Avklar hvilke behov og forventninger som innflytter har
- > Benytt anledning til å informere om hva kommunen, næringsliv, lag og foreninger kan bidra med
- > Vær i dialog med innflytter på hva han eller hun selv kan gjøre for å bli nærmere kjent i kommunen
- > Vær tydelig på hva tilflyttervert ikke kan hjelpe til med
- > Ta gjerne kontakt når det gått en tid for å høre hvordan det går

FLYTT HIT i Hedmark er også opptatt av å bevisstgjøre lokalsamfunnet om inkludering av innflyttere. De har tilflytterverter i flere kommuner og mener dette er en viktig suksessfaktor for å lykkes for å få folk til å bosette seg og bli boende. Ulike grupper har ulike behov. Barnefamilier blir gjerne inkludert gjennom skole, barnehage, SFO og fritidsaktiviteter. De som flytter tilbake har gjerne noe nettverk fra før og kjenner kulturen, mens andre kan oppleve det som vanskelig å komme inn i etablerte nettverk og tradisjoner.

Tilflyttervert er knyttet til servicekontoret, men man kan fint se for seg andre løsninger som biblioteket eller ildsjeler i kommunen. Det er viktig å avklare hvor mye som skal legges i denne rollen. Det kan være avhengig av ressurser, kompetanse, erfaring og hvilken profil man ønsker å ha overfor innflytter i kommunen. Det kan være alt fra en eller flere personer som kan gi generell informasjon om kommunen til en eller flere som har ansvar for å koordinere og videreutvikle arbeidet med å ta i mot innflyttere.

FLYTT HIT anser tilflytterverter som sitt viktigste redskap og suksessfaktor for å inkludere innflyttere og skape gode bånd mellom lokalsamfunn og innflyttere.

- > Tilpass vertskapsrollen i forhold til behov hos innflytter, kompetanse, tid og ressurser i kommunen
- > Sørg for at det er dedikerte personer med lokal-kunnskap og nettverk som jobber med vertskap
- > Sørg for skikkelig opplæring og mulighet for kompetanseutvikling og nettverk
- > Følg alltid opp henvendelser
- > Vær personlig slik at innflytter føler seg vel, ivaretatt og sett
- > Vær nøktern i forhold til hva som loves – ikke lov mer enn dere kan holde
- > Lag gode rutiner og systemer slik at det etterhvert tilbys like gode tjenester, men på sikt brukes mindre ressurser
- > Viktig at flere deltar og tar ansvar slik at dette blir en del av kulturen i kommunen, bygda, samfunnet, næringslivet og fritiden
- > Ikke la tilflyttervert bli en hvilepute for andre

6

FADDERORDNING – I SAMARBEID MED ANDRE

Fadderordning kan være en døråpner til sosialt nettverk, til lokalsamfunnet og det kan være en god investering.

Fadderordning på jobben kan bidra til trivsel og at man fort blir kjent med andre, ikke bare på jobben men også utenom arbeidstid. Rutiner og opplegg for nyansatte kan utarbeides felles for flere arbeidsgivere både offentlige og private virksomheter.

- > Pek ut en eller flere kollegaer som skal være fadder i en tidsavgrenset periode
- > Ha en sosial sammenkomst for nye på jobben, gjerne i samarbeid med andre bedrifter og kommunen.
- > Informere om lag, foreninger, kultur og turaktiviteter
- > Fadder får ansvar for å informere og invitere til fellesarrangement i kommunen (festivaler, markeringer, tradisjoner osv)
- > Omvisning i kommunen av en lokalkjent som kjenner godt til hva som finnes av turmuligheter, kultur og natur.
- > Arbeidsgiver kan ta initiativ til samtale om trivsel utenom arbeidstid. Dette er ikke nødvendigvis arbeidsgivers ansvar, men det kan være lurt med tanke på å øke trivsel.
- > Samarbeid med andre bedrifter og kommunen om å tilby introduksjonsprogram for nyansatte
- > Trivselsfond til felles aktiviteter for alle ansatte

Fadderordning – en døråpner til sosialt nettverk
og til lokalsamfunnet

7

SAMARBEID – PÅ TVERS AV ORGANISASJONER

Bygdekvinnelaget – ønsker at medlemmene skal være drivkrefter og bidra positivt til møte mellom bygdefolk og de som flytter inn. Målet er at lag, foreninger, arbeidsgivere og kommunen kan samarbeide om å ønske velkommen til alle nye.

Bygdekvinnelaget har laget et eget opplegg der de inviterer medlemmer, ikke- medlemmer, de som alltid har bodd her, innflyttere fra inn- og utland, unge, eldre, politikere og arbeidsgivere til et felles møte.

Hensikten er å finne ut hvordan man kan samarbeide for å skape en raus, åpen og inkluderende bygd og gjøre bygda kjent for innflyttere. I tillegg får kanskje innbyggerne økt bevissthet og fornyet stolthet over hvilke perler og muligheter som finnes i bygda eller kommunen.

PROGRAMFORSLAG SAMARBEIDSMØTE – FRITT ETTER BYGDEKVINNELAGET

- > Invitér bredt og informér om prosjektets mål/hensikt
– felles glede og nytte for tilflyttere, fastboende og bygda som helhet
- > Idédugand – om tiltak i bygda. Del inn i grupper der alle tenker sammen gjerne høyt, vilt og fantasifullt. Alle idéer er like gode og alt noteres ned
- > Sammen kommer man frem til 1–3 felles tiltak for tilflyttere og fastboende
- > Sett sammen grupper som får ansvar for planlegging og gjennomføring av tiltak.
Det er fint om en som er ny i bygda er med
- > Fastsett en dato for nytt møte etter at tiltak er gjennomført, for å utveksle erfaringer og legge planer for nye aktiviteter

EKSEMPEL PÅ AKTIVITETER

- > Felles tur
- > Teater
- > Konsert
- > Grilling
- > Sommer- eller vintermoro
- > Vaffelfest i gata/sentrum/lekeplass
- > Bli-kjent-tur
- > Nykommerklubb/nettverk
- > Hilse på en ny nabo
- > Bake- eller bryggerkveld. Lån skolekjøkken
- > Kulturdag
- > Kurs

Buskerud fylkeskommune

Postboks 3563

3007 Drammen

Besøksadresse

Hauges gate 89

3019 Drammen

Telefon

32 80 85 00

E-post

postmottak@bfk.no

bfk.no